

Egyházköri közgyűlések

A *kolozs-tordai* egyházkör közgyűlését augusztus 10—11-én, a sinfalvi egyházközségben tartotta. Az esperes évi jelentése után bemutásra került az egyházkör valláserkölcsei nevelési, család- és beteglátogatási, szórványgondozási és népesedési jelentése. Az előterjesztett jelentéseket a közgyűlés részletesen megtárgyalta és elfogadta.

A közgyűlés első napján, szombaton tartott istentiszteleten Szász Ferenc Kolozsvár-belvárosi segédlelkész prédikált, a vasárnapi istentiszteleten András György előadótanácsos tolmácsolta a betegsége miatt távolmaradt dr. Kovács Lajos püspök egyházi beszédét. A közgyűlés alkalmával avatták fel az egyházközség új lelkészi lakását.

Az egyházi központot dr. Gyarmathy Árpád főgondnok és András György előadótanácsos képviselték. Az egyházköri közgyűlés szeretetvendégséggel ért véget.

A *sepsiszentgyörgyi* egyházkör augusztus 10—11-én tartotta közgyűlését Sepsikőröspatakon. Gál Jenő esperes évi jelentése után megtárgyalásra kerültek a valláserkölcsei nevelési, család- és beteglátogatási és szórványgondozási beszámolók.

A szombat esti istentiszteleten Bedő Béla datki, vasárnap Dimény András vargyasi lelkész végezte a szószéki szolgálatot.

Az egyházi központot Székely László nyugdíjpénztári könyvelő képviselte. A közgyűlés után szeretetvendégség volt.

A *maros-küküllői* egyházkör szeptember 7—8-án tartotta közgyűlését a nyárászentmártoni egyházközségben. A közgyűlés elé elsőnek az esperes évi jelentése került, ezt követően a valláserkölcsei nevelési, család- és beteglátogatási és szórványgondozási beszámolók, melyeket részletesen megtárgyaltak. A szombat esti istentiszteleten Nagy László marosvásárhelyi segédlelkész, vasárnap pedig Kiss Károly medgyesi lelkész prédikált. A közgyűlés szeretetvendégséggel ért véget.

A *székelykeresztúr—udvarhelyi* egyházkör a korondi egyházközségben tartotta közgyűlését szeptember 14—15-én. Az esperesi jelentés után bemutatásra kerültek a valláserkölcsei nevelési, család- és beteglátogatási és szórványgondozási jelentések. A szombat esti istentiszteleten Bíró Mihály firtosmartonosi, a vasárnapin Kászoni József homoródszentmártoni lelkész tartott egyházi beszédet.

A közgyűlés alkalmával választásokat is tartottak. Zsigmond Csaba Attila kobátfalvi lelkészt jegyzőnek és Bencző Dénes homoródalmási lelkészt közügyigazgatónak választották az 1985—1988 évek ciklusára. Egyházi központot a gyűlésen Mikó Lőrinc előadótanácsos képviselte. A közgyűlés szeretetvendégséggel fejeződött be.

Lelkészi békeértekezletek

A kolozs-tordai és maros-küküllői egyházkörök lelkészei augusztus 13-án Kolozsváron, a székelykeresztúr—udvarhelyi és sepsiszentgyörgyi egyházkörök lelkészei augusztus 15-én Székelyudvarhelyen békeértekezletet tartottak. Ebből az alkalomból tárgyalták a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja leszerelési és békefelhívását az európai országok, valamint az Amerikai Egyesült Államok és Kanada demokratikus pártjaihoz és szervezeteihez, kormányaihoz és népeihez. Az értekezleteken résztvevő lelkészek számos hozzászólásban tettek tanúbizonyságot őszinte békevágyukról és kihangsúlyozták, hogy ez az unitárius hívek álláspontja is. Az értekezletek táviratot küldtek Nicolae Ceaușescu államelnöknek, melyben kifejezték legteljesebb csatlakozásukat a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja leszerelési és békefelhívásához. Ugyanakkor tiltakozásukat fejezték ki minden olyan megnyilvánulás ellen, amely az emberiséget az élethez és békéhez való legszentebb jogától akarja megfosztani. Kinyilvánították elismerésüket államelnökünk, Nicolae Ceaușescu legújabb békekezdeményezése iránt, mely által kiváló példát ad mindenki számára, hogyan kell teljes odaadással szolgálni az emberiség békés jövőjét. Mint a békesség evangéliumának hirdetői, biztosították az államelnököt, hogy a jövőben is támogatják a világ békéjének biztosítása és hazánk felvirágoztatása érdekében kifejtett minden kezdeményezését és erőfeszítését.

Az értekezleteken az egyházi központot dr. Gyarmathy Árpád főgondnok, András György és Mikó Lőrinc előadótanácsosok képviselték.

Lelkésztovábbképző tanfolyam

Az Egyházi Képviselő Tanács július 22 és augusztus 2. között megrendezte a IV. lelkésztovábbképző tanfolyamot, melyen a következő lelkészek vettek részt: Benedek Sándor kolozsvári irisztelepi, Léta Áron lupényi, Sándor Botond nagyenyedi, Szabó Zoltán sinfalvi, Fazakas Ferenc tordai, Bálint Ferenc kolozsi, Szén Sándor jobbágyfalvi, Nagy Ferenc segesvári, Kolcsár Sándor marosvásárhelyi, Török Elek nyáradgálfalvi, Kecskés Lajos szabédi, Barabás Áron abásfalvi, Simon Domokos csíkszeredai, Dancs Lajos énlaki, Bíró Mihály firtosmartonosi, Farkas László korondi, Bíró Lajos medeséri, Péter József siménfalvi, Jakab Dénes szentabrahámi, Kedei Mózes újszékelyi, Kis Alpár baróti, Májay Endre braszósi, Kiss Jenő fogarasi, Várady Zoltán kálnoki, Székely János kökösi és Dimény András vargyasi lelkész. Az első nap du. 6 órakor az E. K. Tanács termében dr. Kovács Lajos püspök köszöntötte a megjelenteket és megnyitotta a tanfolyamot. Bevezető beszédet mondott dr. Erdő János főjegyző, majd András György előadótanácsos ismertette a munkarendi kérdéseket. A tanfolyam minden napja reggeli áhítattal kezdődött a belvárosi templomban. 8 órától du. 2 óráig előadások hangzottak el. Dr. Erdő János főjegyző a rendszeres teológiai és egyháztörténet, dr. Szabó Árpád a bibliateológia és dr. Izsák Vilmos a gyakorlati teológia tárgyköréből tartott előadást. A gyakorlati teológia tárgyköréhez kapcsolva még a következő előadások hangzottak el: Halmágyi Pál bethlenszentmiklósi lelkész az egyházi ének időszerű kérdéseiről, Balázs Péterné

Körössy Ibolya főtanácsi tag a templom belső díszítéséről, Andrási György és Mikó Lőrinc előadók az egyházközség közigazgatási és a gazdasági ügyviteli kérdéseiről. Közérdekű kérdésekről meghívott előadók tartottak ismertetést. Délután a lelkészek a következő programokban vettek részt: meglátogatták Benczédi Sándor szobrász műtermét színházi előadást néztek meg, kiránduláson vettek részt Tordán, Mészkon és a Tordai hasadéknál. Júl. 28-án, vasárnap, Kiss Jenő fogarasi lelkész a belvárosban, Jakab Dénes szentábrahámi lelkész az Irisz-telepen és Kolcsár Sándor esperes a monostori gyülekezetben végzett szószéki szolgálatot. Augusztus 2-án kiértékelő megbeszéléssel ért véget a tanfolyam.

Lelkésznevelés

Lelkészképesítő vizsgát tettek július 9-én Márkos Ervin kidei, Nagy László marosvásárhelyi, Orbán F. Dezső székelymuzsnai és Székely Miklós csegezi gyakorló segédlelkészek.

Felvételi vizsgát a Protestáns Teológiai Intézet I. évfolyamára július 15—20 napjain tartották meg, melynek eredménye alapján Rüszt Tibor és Török István unitárius jelöltek iratkozhatnak be.

A *Protestáns Teológiai Intézet évnnyitó ünnepélye* szeptember 22-én volt. Az unitárius hallgatók tanévnyitó istentiszteletén dr. Szabó Árpád teológiai tanár prédikált.

A *Teológiai Intézet hallgatói* szeptember 16—30. közötti időben terménybetakarítási munkálatokban vettek részt.

Énekvezérképzés

Énekvezérképesítő vizsgát tett július 10-én Orbán Dezsőné Fitori Melinda, a székelymuzsnai egyházközség tagja.

Személyi változások

Nagy Endre gyepesi lelkész egyhangú meghívás alapján kinevezést kapott a sárosi egyházközségbe július 1-től.

Nyugalomba vonult Kiss Zoltán kövendi lelkész augusztus 1-vel, 1915. V. 17-én született Kövenden. Teológiai tanulmányait az Unitárius Teológiai Akadémián végezte az 1934—1938. években. Lelkészképesítő vizsgát tett 1940-ben. 47 évi szolgálata alatt 1938. X. 1-től 1940. IV. 1-ig segédlelkész volt Dicsőszentmártonban, rendes lelkész 3 évig Abásfalván, 2 évig Ravában és 1949-től nyugalomba vonulásáig Kövenden. Isten áldása legyen további életén!

■ *Lelkész-kibúcsúzó ünnepély.* A kövendi egyházközség július 14-én tartott istentisztelet keretében búcsúzott el Kiss Zoltán nyugalomba vonuló lelkészétől. A 36 évi kövendi szolgálat után kibúcsúzó lelkészt az

egyházi központ nevében dr. Erdő János főjegyző, az egyházkör részéről Benedek Sándor esperes köszöntötte. Több üdvözlő beszéd hangzott még el az egyházkör lelkészei és az egyházközség hívei részéről. A kibúcsúzó ünnepély szeretetvendégséggel ért véget.

■ *Lelkész-beiktató ünnepély.* A városfalvi egyházközség szeptember 22-én rendezte meg Bíró Barna Zsigmond lelkész beiktatását. A kinevezési iratot Keresztes Sándor homoródszentpáli lelkész olvasta fel, utána az új lelkész tartotta meg beköszöntő beszédét Jer 20,9 alapján. Ezt követően Báró József esperes iktatta be Bíró Barna lelkészt új hivatalába. 2Móz 12,14 alapján tartott beszédében esperes vázolta az új lelkész feladatait a példaadó hagyományokkal rendelkező egyházközségben.

Az új lelkészt az egyházi központ nevében Mikó Lőrinc előadótanácsos, a lelkészek részéről Kovács István homoródújfalvi lelkész köszöntötte. A gyülekezet részéről is több köszöntő hangzott el. A beiktató ünnepély szeretetvendégséggel fejeződött be.

■ *Az IARF európai regionális teológiai konferenciája.* Az Unitárius Világszövetség július 8—11. között Genfben teológiai konferenciát rendezett, melynek témája: „A nem tökéletes vallás“ volt. A konferencián a következő előadások hangzottak el: dr. André Gounelle, a Montpelier-i protestáns teológiai intézet tanára: „A nem tökéletes Isten“; dr. H. D. Altendorf zürichi egyetemi tanár: „A nem tökéletes egyház kialakulása“; dr. Arthur J. Long, a manchesteri unitárius teológiai intézet igazgatója: „Rész-szerinti ismeret — A keresztény szabadgondolkodás szükségessége“; dr. E. J. Kuiper, a leideni egyetem tanára: „A nyelv és a nem tökéletes vallás“. A konferencián egyházunkat dr. Szabó Árpád teológiai tanár képviselte, aki részt vett az egyes munkacsoportokban és istentiszteletet is tartott.

■ *Az IARF európai békekonferenciája.* Az Unitárius Világszövetség szeptember 20—22. napjain a hollandiai Utrecht melletti „Ernst Sillem Hoeve“ nevű központban regionális békekonferenciát tartott, melyen 10 országból 74-en vettek részt. A konferencián a következő előadásokat tartották: dr. Dusan J. Kafka: „Az igazi béke alapjai“; dr. Sheila Crosskey: „Béke igazságosság nélkül a háború kezdetét jelenti“; Yukinori Murayama: „Béke és társadalom“; dr. Auguste Raynald Werner: „Az emberi jogok és az Egyesült Nemzetek“; dr. Kovács Lajos: „Az egyházak békemunkája Romániában“; dr. Ferencz József: „Béketevékenység a szocialista országokban“; Masahiro Nemoto: „Akcióprogram a békéért“; George Cox: „Tájékoztatás a leszerelési kampányról“. Az előadásokat munkacsoportokban részletes megbeszélés követte.

A konferencia záró istentisztelete a Baarn-i protestáns templomban volt, amelyen az egyházi beszédet dr. Erdő János főjegyző tartotta angol nyelven. A konferencia résztvevői istentisztelet után több csoportra oszolva két napon át Amszterdamban, Oosterbeckben, Wassenaarban, Amersfoortban, Rotterdamban, Houtenben és Utrechtben békegyűléseken vettek részt és előadásokat tartottak.

■ *A „Faith and Freedom“ új szerkesztője.* Az oxfordi Manchester College — unitárius teológiai intézet — Véndiak Egycsületének kiadásában megjelenő teológiai folyóirat eddigi szerkesztője Erik Shriwell Price

unitárius lelkész és ismert teológus, egészségi állapotára való tekintettel tisztségéről lemondott. A folyóirat új szerkesztője Peter B. Godfrey sheffieldi unitárius lelkész lett.

■ Az „*Inquirer*“, az angol unitárius egyház folyóiratának szerkesztője Fred M. Ryde nyugalmába vonult. Helyébe Frank Walker cambridge-i unitárius lelkészt választották meg.

■ A *Keresztény Békekonferencia VI. nagygyűlését* július 2—9. között tartotta Prágában. A gyűlésen 97 ország többszáz résztvevője volt jelen. A nagygyűlés témája volt: „Isten hív, válaszld az életet!“ A témakörből több előadás hangzott el, melyet a nagygyűlés tagjai plenáris és szakcsoportok keretében vitattak meg. A résztvevők legfontosabbnak ítélték azt, hogy szavuk állandó és erőteljes hallatásával ébren tartsák az emberek tudatát és megszilárdítsák az Isten által ajándékozott élet egyetemes értékét.

A nagygyűlés dr. Tóth Károly püspököt újból elnökké választotta; az alelnökök közé dr. Nestor Vornicescu metropolitát is megválasztották.

■ A *Nők Világkonferenciája* az ENSZ által meghirdetett „Nők évtizedét“ lezáró Világkonferenciát júliusban tartották Nairobiban, Kenya fővárosában. Az IARF nőtagjait Sandra Caron, az amerikai unitárius univerzalista egyház volt világi elnöke vezetésével egy delegáció képviselte.

■ *David Sheppard liverpooli anglikán püspök* egyik előadásában felhívta a brit egyházak figyelmét arra, hogy Anglia életében sokkal nagyobb szerepet játszhatnak, mint amennyire azt korunk nagy szocialista kérdéseivel kapcsolatban teszik. Kétségbe vonta, hogy az egyház egyetlen feladata az lenne, hogy az egyes embert megtérésre hívja. Sokkal inkább hidakat kell építenie, segítve a társadalmi kérdések megoldásához az utat megtalálni. Isten nem olyannak teremtette a világot, mint amilyenek azt mi ma látjuk, ezért meg kellene kísérelni azt megváltoztatni.

■ A *Biblia* teljes vagy egyes részeinek a szövege 1808 nyelven jelent meg eddig a Nemzetközi Bibliatársulat jelentése szerint. A múlt évi garapodás 23 nyelv volt.

Halottaink

Özv. Sófalvi Domokosné Osváth Polixénia ny. óvónő, néhai Sófalvi Domokos csekefalvi lelkész özvegye, 89 éves korában július 19-én meghalt. Július 21-én helyezték örök nyugalomra a székelyszentmiklósi temetőben.

Bustya Albert ny. lelkész 61 éves korában augusztus 17-én Sároson elhunyt. 1925. január 5-én született Nyárádszentlászlón. Teológiai tanulmányait a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémián és a Protestáns Teológiai Intézetben végezte el az 1945—1949. években. 36 évi

szolgálatára alatt 1 évig — 1949. júl. 3. — 1950. dec. 1. — mint gyakorló segédlelkész működött a vargyasi egyházközségben; 1 évig — 1950. dec. 1 — 1951. jún. 19. — mint rendes lelkész Vadadon, 1951. júl. 1-től nyugalomba vonulásáig Sároson szolgált.

A temetési szertartást Nagy Endre helybeli lelkész végezte, utána Székely László nyugdíjpénztári könyvelő az egyházi központ, Inczeffy Károly felügyelő gondnok az egyházkör és Benczédi Ferenc a köri lelkészek nevében mondtak búcsúbeszédet. Szülőfalujában, Nyárádszentlászlón temették el, ahol Csongvai Attila szentgericei és Kiss Mihály helybeli lelkész végezte a temetési szolgálatot.

Özv. Pálffy Albertné Benedekffy Róza, néhai Pálffy Albert medeséri lelkész özvegye, szeptember 16-án elhunyt. Székelyudvarhelyen helyezték örök nyugalomra. A temetési szertartást dr. Szász Dénes helybeli lelkész végezte.

Emlékük legyen áldott!

ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE

A Keresztény Magvető előfizetési díja az 1985. évben belföldön és a szocialista országokban évi 100 lej, amelyet belföldön a lelkészi hivatalok útján vagy közvetlenül az egyházi központban (3400 Cluj-Napoca, Lenin út 9) lehet kifizetni.

Magyarországi olvasók a Posta Központi Hírlapiroda külföldi előfizetési osztálya — Budapest VII. Lövölde tér 7 sz. — fiókjánál fizethetnek elő. A többi szocialista országokból a „ROMPRESFILATELIA“ sectorul export-import presă P.O. Box 12—201 telex 10376 prsfir, București, Calea Griviței nr. 64—66 címre kell fizetni.

Az előfizetési díj a nyugati országok részére 200 lej, amely összeg ugyancsak a „ROMPRESFILATELIA“ sectorul export-import presă P.O. Box 12—201 telex 10376 prsfir, București, Calea Griviței nr. 64—66 címre fizetendő.

Wesselényi István: *Sanyarú világ*. Napló 1703—1708. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest. I. kötet 1703—1705. Közzéteszi Magyar András. 1983. 731 l. II. kötet 1707—1708. Közzéteszi Demény Lajos, Magyar András. 1985. 895 l.

Az önálló fejedelemség hanyatlásától a Habsburg uralom végleges berendezkedéséig tartó évtizedek Erdély történetének talán legzaklatottabb, legeseménydúsabb időszakát jelentik. Nem véletlen, hogy ebből az időszakból maradt ránk a legtöbb napló, visszaemlékezés, vallomás, emlékirat. A legismertebbek, Bethlen Miklós, Rákóczi Ferenc. Apor Péter művei már jó évszázada közkezen forognak, az irodalomtörténet is számontartja őket. Talán kevésbé ismert Cserei Mihály históriája, Szakál Ferenc, Szaniszló Zsigmond és Czegei Vass György e korszakból származó naplója, de ezeket is már a múlt században sajtó alá rendezték, s a történészek állandóan hivatkoznak rájuk. E sorozatba illeszthető be tulajdonképpen „utóhangként“ Mikes Kelemen híres leveleskönyve, mely már kimondottan szépirodalmi alkotás. Azt azonban, hogy e korszak legterjedelmesebb naplója eddig kéziratban hanyódott, csak a kutatók tudták, de ők is mindössze három kiadványban juthattak hozzá hosszabb-rövidebb részleteihez, vagy a magántulajdonban és két város könyvtárában őrzött kézírathoz, esetleg többé-kevésbé megbízható másolatokhoz kellett folyamodniuk. Ezért különös teljesítménynek számít, hogy most Magyar András és Demény Lajos áldozatos munkája nyomán Wesselényi István 1703—1705, illetve 1707—1708 évi naplói nyomtatásban megjelentek. Hogy 1706-ról készült-e napló, s megsemmisült-e, vagy csak lappang — a kötet jegyzete szerint eddig tisztázatlan.

Wesselényi István (1674—1734) nem tartozott kora vezető politikusai közé. Családja azonban már vagy száz éve ismert volt a politikában. Egyik Ferenc nevű őse Hadadot, Zsibót kapta adományul a lengyel báróság mellé Báthori Istvántól. Apja nagybátyjai Wesselényi Ferenc nádor, az irodalomban is megörökített „murányi Vénusz“ az 1666-os Habsburgok elleni összeesküvés egyik szervezője volt. A naplóíró édesapja Wesselényi Pál pedig életének nagy részét a Béccsel ellenkező bujdosók szervezésére, vezetésére fordítja, s csak halála előtt pár évvel, 1688-ban kap Lipót császártól amnesztiát. Mikor Wesselényi István kikerül a Kolozsvári Református Kollégium padjaiból, már szilárdnak látszik a Habsburg-ház helyzete Erdélyben, s így ő is, mint a legtöbb főúr, Bécshez lojálisan figyeli a politikai-gazdasági változásokat. Bethlen Miklós kancellár közreműködésével megszületik a birodalom és Erdély viszonyát szabályozó Lipót-féle diploma. Ennek értelmében 1692-ben létrehozzák a Guberniumot mint kormányzószerveletet. De a tényleges hatalmat 1695-től a megszálló császári csapatok főparancsnoka, Rabutin de Bussy generális gyakorolja. Wesselényi eközben birtokán gazdálkodik, 1699-től Középszolnok vármegye főispánja, majd Bánffy György gubernátor Kata nevű